

Läkemedelskommitténs kommentarer till Region Kronobergs Patientsäkerhetsberättelse 2021.

Inledning

Även 2021 har präglats av COVID-19-pandemin och stora delar av läkemedelskommitténs arbete med utbildning, informationsspridning och kunskapsnätverkan har fått ske i digitala former.

Under året har kommitténs ordförande sedan 2005, Stephan Quittenbaum, avgått med pension och en ny ordförande har tillträtt.

Rekommenderade läkemedel ger stöd till god läkemedelsanvändning.

De årligen uppdaterade dokumenten om rekommenderade läkemedel berör ett flertal terapiområden som stöd för förskrivare och andra som arbetar med läkemedel. Arbetet har bred förankring i kunskapsorganisationen och fungerar som ett beslutsstöd åt den nära vården.

Barnrekommendationerna har fortsatt utvecklats. Rekommendationerna har presenterats och diskuterats på länets alla vårdcentraler och de flesta kliniker.

För kommunal hälso- och sjukvård har underlag och rekommendationer för läkemedelssortiment, hantering, akutaskar och instruktioner uppdaterats i samarbete med Medicinskt ansvariga sjuksköterskor i kommunerna (MAS). En fördjupad instruktion för tillfällig utsättning av läkemedel i situationer med risk för intorkning har uppdaterats.

Medicinska riktlinjer som stöd för ordinator/förskrivare

Revidering av medicinska riktlinjer pågår fortlöpande och en medicinsk redaktion har startats upp under Medicinska kommittén. Dokumenthanteringsrutinen kräver fortsatt betydande arbetsinsatser och webbpublicering fungerar inte tillfredsställande. IT-plattformen brister i ändamålsenlighet och bidrar till en tröghet i att hålla befintliga riktlinjer uppdaterade. En uppdaterad sökmotor behövs för att tillgängliggöra riktlinjerna i verksamheten.

Det nationella kliniska kunskapsstödet utvecklas. Det lokala arbetet fortgår i medicinska redaktionen, men har tappat tempo i samband med att enskilda personer har bytt arbetsuppgifter inom regionen.

IT-system för läkemedelshantering

Läkemedelsmallarna i journalsystemet Cosmics läkemedelsmodul har fortsatt uppdateras och förbättras, till stor del baserat på arbetet med rekommenderade läkemedel. Mallarna underlättar betydligt att göra rätt ordination vad gäller läkemedel, beredning, doser med mera. Även avrådan från behandling med visst läkemedel markeras.

Arbetet i delobjektgrupp läkemedel fortgår. En viss samordning mellan Cambio Cosmics läkemedelsmodul och Pascal (SKRs/Ineras system för dosdispenserade läkemedel) är införd men manuell informationsöverföring är fortfarande nödvändig. Det är fortsatt synnerligen angeläget att dessa parallella läkemedelslistor integreras, detta har delvis varit beroende av funktioner i nationella läkemedelslistan som driftsatts under 2021. ePed är införd som beslutsstöd vid dosering av läkemedel till barn.

E-hälsomyndighetens utvecklingsarbete av nationella läkemedelslistan har fortsatt under året. Nationella läkemedelslistan inkluderar dock fortsatt endast läkemedel som skrivits på recept och är

därmed inte en komplett ordinationslista. Kopplingen mellan öppen- och slutenvård som har varit en mycket stor framgångsfaktor för sammanhållna läkemedelsordinationer till en patient kan därför inte garanteras, vilket innebär en risk att väsentlig läkemedelsinformation kan komma att saknas vid ny ordination/föreskrivning av läkemedel.

Restnoteringar och brist på läkemedel.

Problemen med restnoteringar och avregistreringar av läkemedel fortsätter. En ny sida på vårdgivarwebben har lagts upp som samlar relevant information och eventuella förslag till ersättande behandling. Vissa restnoterade läkemedel saknar dock direkta alternativ och innebär risk att patienter blir utan behandling eller behöver få andrahandsalternativ. Ingen allvarlig skada har kommit till läkemedelskommitténs kännedom. En sammanhållen nationell strategi för läkemedelsförsörjning och beredskapshantering är under uppbyggnad hos SKR, delvis baserad på de strukturer som byggts upp under COVID-19-pandemin 2020 - 2021.

Läkemedelsgenomgångar

Läkemedelsgenomgång är ett strukturerat och systematiskt arbetssätt för uppföljning och omprövning av en patients läkemedelsbehandling. Syftet är att upptäcka, åtgärda eller förebygga läkemedelsrelaterade problem som t ex biverkningar, interaktioner, utebliven eller otillräcklig effekt, avsaknad av eller oklar indikation samt underbehandling.

I Kronoberg arbetar vi med två typer av läkemedelsgenomgångar: enkla och fördjupade. Arbetssättet med systematiska läkemedelsgenomgångar bidrar aktivt till rätt läkemedelsbehandling till aktuella patienter och är även en betydande kunskapsförmedlare av läkemedelskunskap. En metod för att dokumentera och kunna mäta läkemedelsgenomgångar finns att följa via Regionens uppföljningssystem QlikView. Arbete med att på motsvarande sätt strukturerat följa upp utskrivna medicinlistor till patient fortgår.

Utbildningar

Under året har tre större utbildningar mot breda målgrupper hållits, samtliga i digital form.

- Stroke och TIA – hölls i digital form med drygt 150 deltagare
- Diabetes – hölls i digital form med drygt 150 deltagare.
- Tillfällig utsättning av läkemedel – två digitala tillfällen under hösten med primär målgrupp sjuksköterskor i kommunal vård.

Hittills är två motsvarande utbildningstillfällen planerade under 2022. Det är önskvärt att återkomma till gemensamma fysiska möten eftersom de personliga mötena ger ett betydande mervärde och förståelse för varandras arbete och arbetssituation vilket med hög sannolikhet bidrar till bättre vård.

Sedan flera år håller läkemedelskommittén på studierektorernas uppdrag utbildningar för regionens utbildningsläkare. För AT-läkare har givits utbildningar inom området läkemedel och äldre, samt utbildning om farmakologi. Huvudinriktningen är praktiskt säkert arbete med falldiskussioner men även teoretisk allmän farmakologi ingår.

Inom ramen för ST-läkarnas utbildningsplan har hållits utbildning för kunskapsmålet B3 Läkemedel. Utbildningen innehåller läkemedelskunskap i praktisk användning med stort fokus att ”göra rätt”. Även i år fick utbildningen hållas digitalt.

Grundkurs för säker läkemedelshantering för nyanställda sjuksköterskor, läkare och farmaceuter sker i samarbete mellan Läkemedelskommittén och KTC. Läkemedelshantering omfattar ordination, rekvisition, iordningställande och administrering, och är ett av vårdens största riskområden. En viktig del i kursen är att både läkare och sjuksköterskor deltar samtidigt vilket ger möjlighet att se de olika professionernas perspektiv och behov vad gäller säkerheten.

Utbildningen är återstartad under hösten 2021 efter en paus under pandemin. Avsikten är att fortlöpande ge kursen i Växjö och Ljungby. Utvecklings- och återtagningsarbete pågår.

Information och kunskapsspridning

Varje vårdcentral har fått besök av apotekare från läkemedelsenheten 3–4 gånger under året för information och reflektion kring läkemedel och dess användning. Ett viktigt fokus är då alltid hur läkemedel kan användas säkert och vilka dess risker är och hur eventuella risker kan minimeras. Flertalet kliniker i den specialiserade vården har besökts 1–2 gånger. Även detta år har många besök varit digitala.

Läkemedelskommitténs/medicinska kommitténs nyhetsbrev har utkommit månadsvis, totalt 9 under året, med information om klok och rationell läkemedelsanvändning.

Läkemedelssäkerhet som prioriterat område 2021

Under året har patientsäkerhetsrådet och läkemedelsrådet arbetat med läkemedelssäkerhet som prioriterat område. Fokusfrågor är:

- Beroendeframkallande läkemedel/vårdorsakat läkemedelsberoende
Nya riktlinjer är framtagna och implementeringsarbete är påbörjat.
- Egenkontroll av läkemedelshantering
- Nya arbetssätt i avvikelshanteringssystemet
- Vidareutveckling av utbildningen ”Säker läkemedelshantering”
Målet är att utbildningen ska bli obligatorisk inte bara för nyanställda. Utveckla formen för att nå ut till fler (förberedande del via e-learning, fler instruktörer). Anpassa konceptet till andra verksamheter än slutenvård.
- Läkemedelsavstämning och läkemedelsgenomgångar (inklusive möjlighet att mäta såväl genomförda läkemedelsgenomgångar som utskrivna läkemedelslistor).
Implementerings- och uppföljningsarbete fortgår.

Kronoberg 2022-01-11

Fredrik Schön
Ordförande läkemedelskommittén Region Kronoberg